

[Úvodní Stránka](#) > ... > [Právní Předpisy A judikatura](#) > [Vnitrostátní Právní Předpisy](#) > [Austria](#)

Vnitrostátní právní předpisy

Obsah zajišťuje

Rakousko

Rakousko

Úvod – Tato stránka poskytuje informace o právním systému Rakouska a přehled rakouského práva.

Prameny práva

Druhy právních nástrojů – popis

Rakouské právo je především psaným právem (*gesetztes Recht*).

Podle rakouské ústavy platí v každé z devíti spolkových zemí (*Bundesländer*) vedle spolkových ústavních zákonů jejich vlastní zemské ústavní zákony. Ústavní zákony spolkových zemí nesmí být v rozporu se spolkovými ústavními zákony, a jsou jim tedy podřízeny. V zásadě však tato hierarchie mezi spolkovými a zemskými právními předpisy neexistuje. Od roku 1988 mohou i spolkové země uzavírat mezinárodní smlouvy v záležitostech, které spadají do jejich působnosti. V zahraničních věcech má však i nadále přednost spolková vláda.

Postavení právních obyčejů a judikatury

Obyčejové právo má pouze velmi omezenou úlohu.

Rozsudky nejvyšších soudů stanoví důležité zásady pro uplatňování práva a mají zásadní význam. Soudcovské právo však není formálně uznáno jako pramen práva.

Opatření přijatá místními orgány

Svrchované právní akty z pověření státu (tj. normativní právní akty orgánů) zahrnují zákony (legislativní akty), správní akty (akty výkonné moci) a soudní rozhodnutí (akty soudní moci).

Zákony musí stanovit, které správní akty jsou správní orgány oprávněny přijímat. Správní orgány mohou mít například pravomoc vydávat rozhodnutí (individuální právní akty) nebo přijímat nařízení (obecné právní předpisy). Mohou být rovněž zmocněny k vydávání přímých příkazů nebo k použití přímé síly, pokud je například během policejní operace nutný okamžitý zásah orgánů k odvrácení nebezpečí.

Mezinárodní prameny práva a právo Evropské unie

Rakouská spolková ústava (*Bundes-Verfassungsgesetz*) stanoví, že obecně uznávaná pravidla mezinárodního práva jsou součástí rakouského spolkového práva, a že mezinárodní smlouvy jsou začleněny do rakouského právního řádu (obecná a zvláštní provedení mezinárodních smluv ve vnitrostátním právu). Postavení ustanovení mezinárodní smlouvy ve vnitrostátním právním řádu je určeno jejich obsahem.

Aby byly mezinárodní smlouvy, kterými se mění nebo doplňuje ústava, schváleny v Národní radě (Nationalrat – dolní komora rakouského parlamentu), musí být přijaty stejnou kvalifikovanou většinou hlasů jako spolkové ústavní zákony. Smlouvy, které mění nebo doplňují zákony, podléhají stejným požadavkům jako přijímání zákonů.

Spolkový prezident v zásadě uzavírá mezinárodní smlouvy na žádost spolkové vlády nebo spolkového ministra pověřeného vládou. K uzavření politických mezinárodních smluv a mezinárodních smluv, kterými se mění nebo doplňují právní předpisy, je nutný předchozí souhlas Národní rady. Spolkový prezident může zmocnit spolkovou vládu nebo příslušné členy spolkové vlády, aby uzavírali některé druhy mezinárodních smluv, které nemají politický charakter ani se jimi nemění či nedoplňují právní předpisy.

Od vstupu Rakouska do Evropské unie dne 1. ledna 1995 již není základní právní řád Rakouska tvořen pouze rakouským ústavním právem, ale také právem EU (dualistický přístup). Převažuje názor, že právo EU má přednost před vnitrostátním právem a rovněž před obyčejnými spolkovými ústavními zákony, ne však před základními zásadami ústavy.

Nejdůležitější akty / právní předpisy

Občanské právo

V občanskoprávních věcech jsou v prvním stupni příslušné zpravidla okresní soudy (*Bezirksgerichte*) a zemské soudy (*Landesgerichte*). Mimo Vídeň projednávaly okresní a zemské soudy i obchodní spory. Zemské soudy navíc projednávají pracovní spory a spory v oblasti sociálního zabezpečení. Pouze ve Vídni je samostatný okresní soud zabývající se obchodními věcmi (*Bezirksgericht für Handelssachen Wien*), samostatný obchodní soud (*Handelsgericht Wien*) a samostatný soud pro pracovněprávní a sociálněprávní záležitosti (*Arbeits- und Sozialgericht Wien*).

Základní vymezení soudní příslušnosti je prováděno zásadně podle druhu sporu, ve všech ostatních záležitostech, které nejsou okresním nebo zemským soudům přiděleny tímto způsobem, v závislosti na hodnotě předmětu sporu. Soudní příslušnost založená podle druhu sporu má vždy přednost před soudní příslušností podle výše hodnoty sporu.

Podle druhu žaloby jsou okresní soudy příslušné například pro většinu rodinněprávních nebo nájemních sporů, zatímco zemské soudy jsou příslušné například pro spory vyplývající ze zákona o odpovědnosti za jaderné škody (*Atomhaftpflichtgesetz*), zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou veřejným činitelem (*Amtshaftungsgesetz*), zákona o ochraně údajů (*Datenschutzgesetz*), zákona o hospodářské soutěži či autorského zákona. Okresní soudy jsou příslušné v případech, kdy sporná částka nepřesahuje 15 000 EUR; zemské soudy jsou příslušné v případech, kdy je sporná částka vyšší než 15 000 EUR.

Každá osoba má svou obecnou soudní příslušnost (*allgemeiner Gerichtsstand*), která je založena na vztahu této osoby k určitému soudnímu okresu. Žaloba se zásadně podává u obecného soudu příslušného pro žalovaného. Obecným soudem příslušným pro fyzickou osobu se zpravidla rozumí soud, v jehož okrese má bydliště (*Wohnsitz*), nebo soud, v jehož okrese se obvykle zdržuje (*gewöhnlicher Aufenthalt*); jedna fyzická osoba může mít i několik obecných příslušných soudů. Obecným soudem příslušným pro právnickou osobu je zpravidla soud, v jehož okrese má své sídlo.

Obchodní právo

Pouze ve Vídni jsou specializované civilní soudy pro obchodní věci, a to Okresní soud pro obchodní věci ve Vídni (*Bezirksgericht für Handelssachen Wien*) a Obchodní soud ve Vídni (*Handelsgericht Wien*), a specializovaný civilní soud pro pracovněprávní spory a spory v oblasti sociálního zabezpečení, a to Pracovní a sociální soud ve Vídni (*Arbeits- und Sozialgericht Wien*). Ve všech ostatních okresech probíhá řízení v obchodních věcech a ve věcech vyplývajících z pracovního a sociálního práva u obecných soudů. Úprava místní příslušnosti v obchodních věcech a ve věcech týkajících se pracovního a sociálního práva je proto v zásadě stejná jako úprava podle předpisů pro obecné civilní řízení.

Správní právo

Správní právo jakožto „veřejné“ právo obecně upravuje organizaci a postup správních orgánů a úřadů. Upravuje však také vztahy mezi státem a jeho občany, povinnosti adresátů právních předpisů, pokud jde o jejich chování, a věcná kritéria rozhodování veřejné správy. Jako příklady z řady specifických oblastí správního práva lze uvést zákon o státním občanství a cizincích, zákon o policii a stavební zákon.

Správní právo trestní upravuje nejen trestné jednání, které řeší soudy, ale také správní delikty, které jsou trestné

podle těchto předpisů.

Další podoblasti správního práva se zabývají správním řízením a (správní) právní ochranou. Proti rozhodnutí správních orgánů, např. proti správnímu rozhodnutí (*Bescheide*) lze podat odvolání u správního soudu (*Verwaltungsgericht*).

Hierarchie právních nástrojů

Spolkový ústavní zákon musí být v Národní radě schválen dvoutřetinovou většinou odevzdaných hlasů, přičemž musí být přítomna alespoň polovina poslanců.

Kromě toho musí být takto přijatý právní předpis výslovně označen jako „ústavní zákon“ nebo „ústavní ustanovení“.

Naopak platné usnesení o ustanovení spolkového zákona vyžaduje přítomnost alespoň jedné třetiny členů Národní rady a absolutní většinu odevzdaných hlasů.

1. Základní zásady ústavy

Tyto základní zásady (*Grundprinzipien*) rakouské ústavy představují nejvýznamnější právní předpisy rakouského právního systému:

- zásada demokracie,
- zásada rozdělení moci,
- zásada právního státu,
- zásada republikánského zřízení,
- zásada spolkového státu a
- liberální zásada.

Tyto hlavní zásady společně tvoří základní ústavní systém.

Mají mimořádnou ústavní důležitost. Pokud by změna ústavy vedla k opuštění některé z hlavních zásad nebo k zásadní změně vztahu mezi těmito zásadami, je považována za zásadní změnu (*Gesamtänderung*) a musí se konat referendum.

2. Primární a sekundární právo EU

Vstup Rakouska do Evropské unie 1. ledna 1995 představoval zásadní změnu rakouské ústavy. Od vstupu do EU již není základní právní řád Rakouska tvořen pouze rakouským ústavním právem, ale také právem EU (dualistický přístup). Převažuje názor, že právo EU má přednost před vnitrostátním právem a rovněž před obyčejnými spolkovými ústavními zákony, ne však před základními zásadami ústavy.

3. „Obyčejné“ spolkové ústavní zákony

Ústavní právo stanoví „pravidla hry“ pro politickou činnost, protože upravuje:

- legislativní proces,
- postavení nejvyšších orgánů státu,
- vztah mezi spolkovou vládou a spolkovými zeměmi, co se týče legislativního procesu a uplatňování práva, a
- kontrolu činnosti vlády veřejnoprávními soudy.

4. Spolkové právo

Základní zásada právního státu zakotvená v ústavě vyžaduje, aby bylo právo (ve veřejné správě a u soudů) uplatňováno v souladu se zákonem. Ústava rozděluje zákonodárnou moc mezi spolkovou vládu a spolkové země.

5. Nařízení

Nařízení (*Verordnungen*) jsou obecné právní předpisy vydávané správními orgány, které jsou závazné pro všechny osoby spadající do působnosti daného předpisu. Ústava svěřuje obecné oprávnění k vydávání

prováděcích předpisů, které rozvádějí pravidla stanovená v obecnějších ustanoveních, obvykle zákonech. Nařízení mohou upravovat nebo doplňovat zákony pouze v případech, kdy jsou k tomu výslovně zmocněna ústavou.

6. Rozhodnutí

Rozhodnutí (*Bescheide*) jsou primárně správní akty k uplatňování zákonů a jsou určena pouze osobám specifikovaným v rozhodnutí.

Legislativní postup

Legislativní podnět

Návrhy zákonů mohou být Národní radě předloženy tímto způsobem:

Národní radě se navíc musí k projednání předložit občanská iniciativa, kterou podepsalo více než 100 000 voličů nebo jedna šestina voličů ve třech spolkových zemích.

V praxi je většina legislativních podnětů předložena spolkovou vládou. Návrhy zákonů spolkové vlády musí spolková vláda schválit jednomyslně. Návrhy připravuje příslušný ministr a předtím, než jsou předloženy spolkové vládě ke schválení, je mohou připomínkovat další subjekty (např. spolkové země a další zúčastněné strany).

Přijetí zákona

Poté, co návrhy zákonů schválí Národní rada, o nich hlasuje Bundesrat (horní komora rakouského parlamentu). (Návrhy spolkových zákonů týkající se financí nemusí být Spolkové radě předloženy – spolková suverenita Národní rady). Kancléř následně předloží návrh zákona prezidentovi k ověření.

Národní rada může rozhodnout, že se o návrhu zákona bude konat referendum. Referendum rovněž může vyžadovat většina poslanců Národní rady. V takovém případě musí být návrh zákona, který byl již schválen v Národní radě, před ověřením schválen v referendu.

Referendum je rovněž vyžadováno v případě jakékoli zásadní změny ústavy.

Prezident svým podpisem osvědčuje, že zákon byl přijat v souladu s ústavou. Ověřený zákon musí být kontrasignován spolkovým kancléřem.

Zákon může být zrušen buď výslovně (formální odchylka), nebo přijetím nového spolkového právního předpisu, jehož obsah je v rozporu s předchozím ustanovením (věcná odchylka), aniž by formálně stanovil, že předchozí ustanovení již není platné (*lex posterior derogat legi priori*). Zvláštní zákony mají přednost před obecnými zákony (*lex specialis derogat legi generali*). Kromě toho může být časová účinnost zákona od počátku omezena.

Vyhlášení, zveřejnění a vstup v platnost

Jakmile spolkový zákon podepíše prezident (čímž potvrdí, že byl přijat v souladu s ústavou) a spolupodepíše jej spolkový kancléř, je vyhlášen ve spolkové sbírce zákonů (*Bundesgesetzblatt*).

Zákon nabývá účinnosti na konci dne, v němž byl vyhlášen ve spolkové sbírce zákonů, nestanoví-li samotný zákon jinak (zpětná účinnost nebo odklad účinnosti).

Prostředky řešení rozporu mezi různými prameny práva

Projevem základního principu právního státu je pravomoc Ústavního soudu (*Verfassungsgerichtshof*) přezkoumávat ústavnost zákonů a zákonnost nařízení (soudní přezkum).

Ústavní soud rovněž rozhoduje o „kompetenčních sporech“, například mezi soudy a správními orgány nebo mezi zemskými a spolkovými orgány, pokud si obě strany v téže věci buď nárokují pravomoc, nebo ji odmítají.

V rámci své „pravomoci k určení příslušnosti“ (*Zuständigkeit zur Kompetenzfeststellung*) může Ústavní soud

rovněž závazně rozhodnout, zda určitý právní akt nebo aplikace zákona spadá do pravomoci spolkové vlády nebo jednotlivých zemí.

Neexistují žádná přednostní pravidla pro řešení rozporů mezi několika zákony vyšší právní síly.

Právní databáze (s příslušnými odkazy)

Je přístup bezplatný?

Ano. Právní předpisy a judikatura jsou bezplatně přístupné online prostřednictvím právního informačního systému Rakouské republiky (*Rechtsinformationssystem des Bundes, RIS*) na adrese <https://www.ris.bka.gv.at/>.

V jakých jazycích je k dispozici?

Databáze je k dispozici zásadně v němčině. Některé obecné informace a vybrané právní předpisy jsou však k dispozici na přístupové stránce v angličtině (viz odkaz: [Právní informační systém RIS \(bka.gv.at\)](#)).

Jaká vyhledávací kritéria jsou k dispozici?

Základní databáze RIS je rozdělena do různých aplikací, např. „Bundesrecht konsolidiert“ (konsolidované spolkové předpisy), „Landesrecht konsolidiert“ (konsolidované zemské předpisy), „[Bundesgesetzblatt authentisch ab 2004](#)“ (původní spolková sbírka zákonů od roku 2004), „[Staats- und Bundesgesetzblatt 1945 - 2003](#)“ (spolková sbírka zákonů z let 1945–2003) a další. Kromě poskytování informací o předpisech Rakouské republiky (např. konsolidované spolkové a zemské předpisy, judikatura) je účelem informačního systému RIS mimo jiné také právně závazné zveřejňování spolkové sbírky zákonů (od roku 2004) a zemských sbírek zákonů (od roku 2014/2015).

Každá aplikace má vlastní vyhledávací formulář s vyhledávacími poli přizpůsobenými dané aplikaci. Například v nejčastěji používané aplikaci „Bundesrecht konsolidiert“ (konsolidované spolkové předpisy) lze vyhledávat podle klíčového slova, názvu / zkráceného názvu, vydávajícího orgánu, typu právního předpisu, legislativního indexového čísla, data účinnosti, rozsahu dat a dalších kritérií. Je možné také fulltextové vyhledávání v celém datovém souboru (v němčině).

V části „Hilfe/Kontakt“ (pomoc/kontakt) je k dispozici několik příruček k jednotlivým aplikacím. Při vyhledávání právně závazného („autentického“) zveřejněného znění předpisů ve spolkových sbírkách zákonů může pomoci například příručka pro vyhledávání v informačním systému RIS (viz [HandbuchBgblAuth.pdf \(bka.gv.at\)](#)).

■ Poslední aktualizace: 21/10/2024

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.